

i gubernatorów. Powstała specjalna komisja Starostwa ziemskiego w celu podjęcia do problemu rekonstrukcji grobów kamiennych.

Do wygłoszenia referatów wyjechała na dydaktyk, w której udział wzięli: dr. K. Górecki, mgr M. Pietrak, dr S. Mazur (Szeged), mgr S. Wójcicki oraz dr. U. E. Hagberg, mgr K. Walenta, dr. J. Kowalski, prof. dr J. Zak, mgr T. Góbarczyk, dr hab. T. Malinowski, dr. K. Prochocin, dr. K. Wylis i dr U. Lund Hansen.

Na zakończenie obrad specjalny Sympozjum jednodzielnie uchwalił apel do archeologów krajów bałtyckich, wyrażając w nim z wieloletnim periodycznym organizowaniem międzynarodowych spotkań, które podlegają saliety starostwa historycznych problemów badawczych. Powstała w tym celu Komisja Organizacyjna Międzynarodowego Sympozjum Archeologicznego Krajów Bałtyckich. Na przewodniczącą Komisji, którego przewodniczącym wybrano dr. dr. Jerzego Kowalskiego (Uniwersytet Łódźki), a sekretarzem dr. Andrzeja Nowakowskiego (Uniwersytet Łódźki), ustalono, że następnym Sympozjum odbędzie się w roku 1977 w Olsztynie.

Sympozjum w Toruniu uchwalił specjalny apel do archeologów starostwa archeologicznych i artystów architektury na Pomorzu.

Andrzej Frankowski

SEMINARIUM „STAROSŁOWIAŃSKIE OSADNICTWO W NOWEJ HUCIE-KRAKOWIE NA TLE AKTUALNYCH BADAŃ NAD »PRASKĄ« PROWINCJĄ KULTUROWĄ” KRAKÓW, 9—11 PAŹDZIERNIKA 1974

Organizatorom seminarium krakowskiego przyświecały dwa cele: szeroka prezentacja wyników wieloletniej pracy nad początkami osadnictwa wczesnośredniowiecznego na terenie Nowej Huty oraz ponowne (po siedmioletniej przerwie)¹ stworzenie forum do wymiany osiągnięć badawczych w zakresie wczesnej fazy wczesnego średniowiecza na Słowiańszczyźnie. Inicjatywa i przygotowanie międzynarodowego spotkania należą w głównej mierze do Oddziału Nowohuckiego PTA oraz Komisji Archeologicznej Oddziału PAN w Krakowie; zarówno jednak Zakład Archeologii Małopolski IHKM PAN czy Instytut Archeologii UJ, jak i Muzeum Archeologiczne w Krakowie znacznie wspomogły przedsięwzięcie.

W sympozjum udział wzięło ok. 60 osób, w tym 14-osobowa grupa gości zagranicznych (Czechosłowacja, NRD, RFN, ZSRR, Japonia). Orientacyjne obliczenia pozwalają określić liczbę osób zajmujących się początkami Słowiańszczyzny wczesnośredniowiecznej na ok. 70—80; ok. 40—50% tych badaczy uczestniczyło w spotkaniu krakowskim.

Kolejność wygłaszania referatów i komunikatów została uporządkowana według klucza terytorialnego. Realizację programu rozpoczęto od zagadnień związanych z zespołem osad nowohuckich.

Dr Stanisław Buratyński w referacie „Problematyka wczesnej fazy okresu wczesnośredniowiecznego na terenie Nowej Huty” omówił dzieje prac wykopaliskowych związanych z powstawaniem kombinatu metalurgicznego, wprowadzając uczestników seminarium w podstawowe zagadnienia okresu VI—IX w. na stanowiskach nowohuckich. Rozwinięciem jednego z głównych problemów był referat dr Renée Hachulskiej-Ledwosowej „Próba periodyzacji ceramiki starosłowiańskiej w rejonie Nowej Huty”; autorka widzi realną możliwość wczesnego (2 poł. V w.)

¹ Poprzednia konferencja tego typu odbyła się w 1967 roku w Libicach; por. AR, t. 20: 1968, z. 5.

datowania niektórych zespołów. Cykl nowohucki zamknęło opracowanie doc. dr hab. Elżbiety Dąbrowskiej na temat „Skarb ozdób brązowych z VI—VII w. z Krakowa—Nowej Huty—Mogiły, stan. 62 A”. Studia porównawcze wskazują na środkowodunajską proveniencję analizowanego zespołu.

Referat prof. dra hab. Jerzego Piaskowskiego („Starosłowiańska technologia żelaza na terenie Małopolski”) stanowił podsumowanie dotychczasowych badań (75 przedmiotów poddanych analizie) autora na tym polu. J. Piaskowski ponownie stwierdził, że wczesnosłowiańska technologia żelaza w Małopolsce różni się w sposób zasadniczy od technologii z wcześniejszego okresu. Dr Helena Zoll-Adamikowa („Starosłowiańska osada w Złotnikach i jej relacje do zespołu osadniczego Nowej Huty”) przedstawiła obiekt mieszkalny odkryty w Złotnikach, z pewnymi wschodnimi nawiązaniem w ceramice. Mgr Michał Parczewski w komunikacie „Starosłowiański obiekt mieszkalny z Bachorza, pow. Brzozów” omówił odsłoniętą w 1974 r. chatę z prostokątnym piecem kamiennym i ceramiką, m. in. należącą do typu Korčak. Pionierską, niezwykle aktualną tematykę podjęła doc. dr hab. Zofia Kurnatowska w opracowaniu „Próba uchwycenia zróżnicowania kulturowego ziem polskich w VI—VII w.” Praca miała postać przeglądu sytuacji kulturowej w poszczególnych historyczno-geograficznych krainach Polski.

Dzień międzynarodowy rozpoczęło wygłoszenie referatu dra Hansjürgena Brachmanna „Die Funde des Prager Typs in der DDR und ihre Stellung im Rahmen der frühslawischen Besiedlung dieses Gebietes”. H. Brachmann nakreślił zarys dziejów i kultury nosicieli praskiego typu ceramiki na zachód od Odry i Nysy Łużyckiej. Dr Ivana Pleinerová w referacie „K sidelni a hospodářské soustavě u nejstarších Slovanů v severozápadních Čechách (podle poznatků výzkumu v Březně)”, wykorzystując bogaty materiał nagromadzony w Březnie, ujawniła znaczne możliwości poznawcze, jakie w dziedzinie badań nad osadnictwem i gospodarką kryją największe rozkopane osady wczesno-wczesnośredniowieczne. Przedmiotem rozprawy dra Jiří Zemana były „Počátky slovanského osídlení Čech sidelni oblasti, materiální kultura, otázky chronologie a geneze”). Autor dokonał w niej szczegółowej analizy zależności osadnictwa „praskiego” w Czechach od warunków fizjograficznych, porównując jednocześnie różne sposoby zasiedlania terenu. Doc. dr Bohuslav Chropovský w referacie „K problematice nejstarší materiální kultury Slovanov” bronił tezy o genetycznym związku kultury materialnej początków wczesnego średniowiecza z kulturą późnego okresu wpływów rzymskich na terenie Słowacji.

Dr Vladimír D. Baran („Rannelslavjanské poselenija Podnestrovja i zapadnoj Volyni”) mówił m. in. o niezwykle ciekawych ostatnio odkrytych materiałach słowiańskich z terenu Ukrainy, które mogą być datowane na połowę V w. W referacie dr Iriny P. Rusanovej „Klassifikacija keramiki tipa Korčak” zostały ujęte wyniki analizy ceramiki, oparte o szerokie zastosowanie metod matematycznych, głównie dotyczące proporcji naczyń. Praca I. P. Rusanovej stanowi znaczny krok naprzód w zakresie wiedzy o najstarszej ceramice, otwierając nowe perspektywy metodyczne. Propozycję nową, ogromnie interesującą ze względów tak merytorycznych, jak i metodologicznych, przedłożył doc. dr hab. Wojciech Szymański („W kwestii zróżnicowania rozwoju kulturowego Słowian w zaraniu wczesnego średniowiecza”). Podstawową tezę rozprawy W. Szymańskiego było wykazanie istnienia w obrębie Słowiańszczyzny trzech stref o różnym nasileniu trendu rozwojowego. Koncepcja wyjaśnia najgłębsze podłoże zróżnicowania kultury Słowian w VI—VII w. W swoim koreferacie doc. dr hab. Kazimierz Godłowski podkreślił wagę nowej interpretacji dotychczasowego zasobu źródeł, zwracając uwagę na istotne różnice pomiędzy modelem kultury rozwijającej się w środkowej Europie w okresie późnorzymskim a modelem kultury charakterystycznym dla VI—VII w. Koreferat dra Vladislava V. Kropotkina został poświęcony najnowszym badaniom

nad początkami słowiańskiego wczesnego średniowiecza na terenie ZSRR.: Obrady podsumował prof. dr hab. Lech Leciejewicz.

Znaczenie seminarium najpełniej wyrażało się w krótkich (napięty program), lecz bardzo żywych i płodnych dyskusjach. Ścieranie się różnych poglądów i wymiana informacji o wynikach badań były często przenoszone poza oficjalne forum.

Do imprez towarzyszących należały: wystawa archeologiczna, wycieczka do Stradowa oraz spotkanie przy lampce wina w salach pałacu igołomskiego. Okolicznościowa ekspozycja pozwoliła uczestnikom seminarium zapoznać się z bogatym zestawem materiałów nowohuckich; umieszczono tam ponadto zabytki z Bachorza i Złotnik. Przygotowana przez doc. dr hab. E. Dąbrowską wycieczka do Stradowa umożliwiła zwiedzenie ważnego, a oddalonego od dzisiejszych szlaków komunikacyjnych zespołu osadniczego.

Cennym efektem seminarium powinna stać się zapowiedziana wspólna publikacja, poszerzona o rejestr stanowisk ze starszej fazy wczesnego średniowiecza. Jednocześnie podjęte zostaną prace zmierzające do ujednoczenia terminologii (np. w zakresie oznaczania typów naczyń) dla całego obszaru Słowiańszczyzny.

Michał Parczewski

POLAKO-NIEMIECKIE SPOTKANIE BOCOCZE POŚWIĘCONE MŁODSZEMU NEOLITOWI (ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM KULTURY AMPOR KULISTYCH) WE WSCHOĐNIEJ CZĘŚCI EUROPY ŚRODKOWEJ. WROCLAW, 28–29 X 1974

W dniach 28–29 października 1974 r. odbyło się we Wrocławiu spotkanie towarzyszące pracom Komisji Archeologicznej Polskiej i Niemieckiej Akademii Nauk (Deutscher Akademie der Wissenschaften zu Berlin) poświęconemu młodszemu neolitowi we wschodniej części Europy Środkowej, specjalnie poświęconemu kulturom amfor kulistych (skł. KAK). Wybitne ten spotkanie poświęcony przez wybitnych w ostatnich latach uczestników wypraw badawczych. W 1970 odbyła się w Mikulobřezie (cz. Svatý Mikuláš) międzynarodowa sesja naukowa KAK, natomiast przygotowała się jej monograficzna opracowanie (V. W. W. i. Nagel, Neolitik polski południowej części Europy w latach 40-tych kilka monografi o tej kulturze (J. Kompała, K. Nowak, T. Wiliński, W. Wronczowski, Szwajcarski Instytut historyczny polski KAK, w. 10, praca, stanowisk ten grupy wschodniej Europy Łaty i południowej Odry do wschodniej Europy Włdy i dalej na wschód, ich datowania przez chronologiczne, polski, nie rzeczą się przez datowania i wyznaczenia datowania polski, w. 10, praca, które osiągnęła sukcesy archeologiczne polski i z 1970, gwałt widać na tych obszarach znajdował się obszar wschodniej Europy.

Odpowiedzialni za przygotowanie sesji naukowej spotkania byli prof. dr F. Schlerke (Berlino) i doc. dr T. Wiliński, organizacją sesji na terenie Zakładu Archeologii Nadodrza IHM PAN we Wrocławiu.

Konferencję otworzył prof. dr H. K. Otto (Berlin), następnie go powitała sekretarz Komisji Archeologicznej Nadodrza prof. dr L. Leciejewicz. Doc. dr hab. T. Wiliński przedstawił problematykę spotkania i wyłożył zasady debaty referatywnej. Starano się, aby sesja nie byłaby ograniczona KAK oraz aby sesja z nich składała się w wyjątkowych badaniach owa sesja. Długo bowiem do osiągnięcia możliwości polski konferencji poglądów uczestników i problematyką badawczą.

Pracowa sesja referaty dotyczyły spotkań problematki młodszego neolitu